

หลักปฏิบัติที่ดีสำหรับสวนยางพารามาตรฐาน GAP

สู่การผลิตยางเครปบางมาตรฐาน GMP จากน้ำยางสด

ปรีดีเปรม ทศนกุล
ผู้อำนวยการศูนย์บริการทดสอบรับรองภาคใต้
ฝ่ายวิจัยและพัฒนาอุตสาหกรรมยาง
การยางแห่งประเทศไทย

ฝ่ายวิจัยและพัฒนาอุตสาหกรรมยาง การยางแห่งประเทศไทย ได้จัดทำหลักปฏิบัติที่ดีสำหรับสวนยางพาราและการรวบรวมน้ำยางสดมาตรฐาน GAP (Good Agricultural Practices) เพื่อให้เกษตรกรชาวสวนยางสามารถมีวิธีการจัดการสวนยางพาราได้อย่างถูกต้อง คุ่มค่าต่อการลงทุน เพิ่มผลผลิต และสร้างความยั่งยืนให้กับสวนยาง โดยพิจารณาสวนยางหลังเปิดกรีตเพื่อประกอบการประเมินให้การรับรองสวนยางพาราตามมาตรฐาน GAP เกณฑ์ที่ใช้ประเมินประกอบด้วยสภาพดินปลูก สูตรปุ๋ย การใส่ปุ๋ย วิธีการกรีต ระบบกรีต การทำเส้นรอยแบ่งครึ่งหน้าหลัง ความสะอาดของรางรองรับน้ำยางและถ้วยรองรับน้ำยาง เวลากรีต การเก็บรวบรวมน้ำยางสด สารเคมีรักษาสภาพน้ำยางสด ภาชนะเก็บรวบรวมน้ำยางสด การกรองน้ำยางสดจากสวน และระยะเวลาการกรีตจนถึงการส่งมอบ เป็นต้น

ความสำคัญของการจัดการสวนยางพาราตามมาตรฐาน GAP นอกจากจะได้ผลผลิตที่เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 แล้ว เกษตรกรจะมีวิธีการจัดการสวนยางอย่างเป็นระบบ มีการจัดเก็บข้อมูลที่สามารถทวนสอบย้อนกลับได้ ปัจจุบันบริษัทผู้ผลิตยางล้อหลายรายให้ความสำคัญกระบวนการจัดการต้นน้ำ หากมีวิธีการจัดการที่ดีย่อมทำให้ได้น้ำยางสดที่สะอาด มีความสด ทำให้ลดต้นทุนการแปรรูปยางขึ้นกลางและชั้นปลาย ส่วนใหญ่แล้วเกษตรกรมักจะละเลยหลักวิชาการ ปัญหาที่พบคือไม่มีการแบ่งเส้นกรีตหน้า-หลัง มุมกรีตไม่ได้องศา กรีตบาด กรีตตื้น ระยะระหว่างรางรองรับน้ำยางกับถ้วยรองรับน้ำยางไม่ได้ระดับ และไม่สะอาด ลวดรัดต้นยางชำรุด เป็นต้น หากเกษตรกรสามารถปรับเปลี่ยนโดยใช้หลักปฏิบัติที่ดีสำหรับสวนยางพารา จะสามารถบริหารจัดการสวนยางได้ดี เป็นการสร้างยั่งยืนให้กับเกษตรกรชาวสวนยางอีกแนวทางหนึ่ง

สำหรับเกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณาประเมินให้การรับรองสวนยางพาราตามมาตรฐาน GAP ในการรวบรวมน้ำยางสดนั้น คะแนนทั้งหมดเต็ม 100 คะแนน และในแต่ละหัวข้อระดับคะแนนจะแตกต่างกันขึ้นอยู่กับหัวข้อหลักที่เกษตรกรจะต้องปฏิบัติ และหัวข้อรองที่เกษตรกรควรปฏิบัติ หลักการประเมินจะต้องได้คะแนนมากกว่า 80 คะแนน ขึ้นไป ถึงจะผ่านการรับรอง โดยมีอายุการรับรอง 2 ปี และมีมาตรการตรวจติดตามเป็นระยะ ๆ เพื่อรักษามาตรฐานการปฏิบัติที่ดีไว้ได้

การบริหารจัดการสวนยางที่ดีที่เกษตรกรสามารถปฏิบัติได้ง่ายและรวดเร็ว นอกจากใส่ปุ๋ยตามคำแนะนำแล้ว การกรีดยางจะต้องไม่บาด ตัดให้ถึงท่อน้ำยางและกรีดยางให้ถึงเส้นแบ่งด้านหลังเพื่อให้ได้น้ำยางมากที่สุด จุดนี้เป็นเรื่องที่สำคัญเกษตรกรควรใส่ใจในรายละเอียดให้มาก กำหนดระยะเวลาการกรีดยางหลังเที่ยงคืนเพื่อเป็นตัวบังคับเวลาที่น้ำยางไหลออกมาก่อนส่งโรงผลิต และการเก็บรวบรวมน้ำยางสดในภาชนะที่สะอาดมีการล้างภาชนะทุกครั้ง หลังจากใช้งาน น้ำยางสดที่ได้จากการเก็บรวบรวมในสวนจะต้องเทลงในถังกรองผ่านตะแกรงกรองขนาด 40 เมช เพื่อรวบรวมในภาชนะบรรจุก่อนส่งไปยังโรงงานแปรรูปยางดิบต่อไป น้ำยางสดที่มีคุณภาพดีจะสามารถผลิตยางดิบ เช่น ยางแผ่นรมควัน ยางแผ่นอบแห้ง ยางเครปบาง ที่มีคุณภาพสูงได้ตามความต้องการ

หลักปฏิบัติที่ดีในการผลิตยางเครปบางมาตรฐาน GMP (Good Manufacturing Practices) จากน้ำยางสด

ยางเครปบางสามารถกระทำได้สองวิธี คือผลิตจากยางก้อนถ้วย และผลิตจากน้ำยางสด ส่วนสมบัติที่ได้จะแตกต่างกันยางเครปที่ผลิตจากน้ำยางสดจะมีสมบัติทางกายภาพที่ดีกว่า มีความยืดหยุ่นและความหนืดที่สูงกว่า สีของยางที่ได้จะใสและสวยกว่าสามารถนำไปผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ได้เช่นเดียวกับยางแผ่นอบแห้งเกรดสูง ส่วนในที่นี้จะกล่าวเฉพาะยางเครปบางที่ผลิตจากน้ำยางสด ซึ่งเป็นทางเลือกของเกษตรกรในการแปรรูปยางดิบอีกแนวทางหนึ่ง

การรับน้ำยางสด

การรับน้ำยางสดเป็นจุดที่มีความสำคัญที่สุด ซึ่งจะต้องรับน้ำยางที่สดไม่เสียสภาพหรือจับตัวเป็นเม็ด หากน้ำยางเริ่มจับตัวไม่ควรนำน้ำยางไปผสมกับน้ำยางที่ยังสดอยู่เพราะจะทำให้น้ำยางทั้งชุดการผลิตคุณภาพเสียทั้งหมดจะได้ยางเครปบางที่มีสีคล้ำขึ้น โรงผลิตแต่ละแห่งควรมีข้อกำหนดระยะเวลาการรับน้ำยางสด เช่น ไม่ควรเกิน 11.00 น เพื่อที่จะควบคุมคุณภาพน้ำยางสดได้ดีที่สุด

เมื่อเกษตรกรนำน้ำยางสด สะอาดมาสู่โรงผลิตแล้ว จำเป็นต้องกรองโดยใช้ตะแกรงกรองขนาด 60 เมช เพื่อกรองสิ่งปนเปื้อนหรือยางที่จับตัวเป็นก้อนออก เจ้าหน้าที่ที่รับตัวอย่างจะต้องสังเกตสี กลิ่น หรือใช้มือสัมผัสน้ำยางเพื่อตรวจสอบน้ำยางที่อาจจับตัวเป็นก้อน หากนำน้ำยางที่เสียสภาพไปผสมกับน้ำยางที่ยังสดจะทำให้ทั้งชุดการผลิตมีคุณภาพต่ำลง จากนั้นสุ่มหาปริมาณเนื้อยางแห้งของสมาชิกแต่ละราย แล้วเทลงในบ่อรวมยางผ่านตะแกรงกรองขนาด 80 เมช

การหาปริมาณเนื้อยางแห้ง (Dry Rubber Content, DRC)

เป็นขั้นตอนที่สำคัญเพื่อให้ยางเครปที่ผลิตมีสมบัติคงที่ สม่ำเสมอ โดยเฉพาะค่าความหนืดมูนิ เป็นสมบัติหนึ่งในการนำยางไปแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ วิธีการหาปริมาณเนื้อยางแห้งมีสองวิธีคือ วิธีที่หนึ่ง โดยใช้เครื่องมือโครเวฟ เป็นวิธีที่รวดเร็วเพื่อคำนวณเนื้อยางแห้งสำหรับการผลิตยาง ณ ขณะนั้น วิธีที่สอง ทดสอบโดยวิธีมาตรฐาน ใช้ระยะเวลาการอบนานแต่ให้ผลการทดสอบที่แม่นยำ ส่วนมากใช้คำนวณค่า DRC ให้กับสมาชิก

การผลิตยางเครปบาง

ขั้นตอนการทำยางเครปบางเป็นวิธีการที่ไม่ยุ่งยาก ไม่เหมือนกับการผลิตยางแผ่นรมควันแต่อย่างไรก็ตามควรทำอย่างปราณีต เพื่อให้ได้ยางที่มีสมบัติคงที่ สม่ำเสมอ ต้นทุนการผลิตต่ำ และต้องใส่ใจเรื่องอุปกรณ์การผลิต สถานประกอบการ จะต้องสะอาดและมีสภาพพร้อมใช้งาน โดยมีขั้นตอนดังนี้

- 1) เติมน้ำในตะก่งจับตัวยางตามกรรมวิธีที่ได้คำนวณหาค่า DRC ที่ 18%
- 2) ปล่อน้ำยางสดลงตะก่งที่ได้เติมน้ำสะอาดไว้แล้ว จนได้ระดับที่ต้องการด้วยการผ่านตะแกรงกรองขนาด 100 เมช
- 3) กวนน้ำกับน้ำยางให้เข้ากัน
- 4) จากนั้นค่อย ๆ เทสารละลายกรดฟอร์มิกเจือจาง 4% โดยปริมาตร ในอัตรา 0.6% โดยน้ำหนักยางแห้ง จนทั่วตะก่ง กวนน้ำยางกับน้ำกรดให้เข้ากันช้า ๆ ไปมา 15 ครั้ง
- 5) ทำการกวาดฟอง
- 6) ทำการเสียบแผ่นโดยให้มีระยะห่างของการเสียบเท่า ๆ กันระยะห่าง 6 นิ้ว ตลอดความยาวของตะก่ง
- 7) ทิ้งไว้เป็นระยะเวลา 30 นาที
- 8) ใช้นิ้วแตะผิวหน้ายาง หากน้ำยางไม่ติดนิ้ว ให้ทำการหล่อน้ำทันทีเพื่อป้องกันผิวหน้ายางมีสีคล้ำ
- 9) ทิ้งระยะเวลาไว้อีก 1 ชั่วโมง ดึงแผ่นเสียบออกและยกก้อนยางออกจากตะก่ง ไว้ในบ่อน้ำเพื่อเตรียมการรีดแผ่น ให้เรียงก้อนยางเพื่อสะดวกในการหยิบแผ่นก้อนยางเข้าเครื่องรีดเครป
- 10) ทำการรีดยางที่ละแผ่นผ่านเครื่องรีดเครปดอกกลาง 3 ครั้ง ดอกละเอียด 1 ครั้ง ที่มีน้ำหล่อผ่านเหนือลูกกลิ้งตลอดระยะเวลาการรีด ให้แผ่นยางไหลลงในบ่อล้างยางเพื่อชะล้างน้ำกรด
- 11) ยกแผ่นยางวางบนโต๊ะตัดให้ได้ความยาวประมาณ 1 เมตร นำไปพาดยางบนไม้ราวที่สะอาด เรียงบนรถตากยางให้มีระยะห่างเท่า ๆ กัน
- 12) ผึ่งจนยางสะอาดนี้
- 13) สางยางทุกแผ่นเพื่อป้องกันไม่ให้แผ่นยางติดกัน
- 14) นำเข้าห้องอบความร้อนพลังงานแสงอาทิตย์ จนยางแห้งใช้ระยะเวลานานประมาณ 3 วัน ความหนาของยางเครปที่แห้งแล้วไม่ควรเกิน 2 มม.
- 15) นำออกจากห้องอบแล้วบรรจุหีบห่อตามรูปแบบที่ลูกค้าต้องการ เก็บในห้องจัดเก็บเพื่อรอจำหน่าย

ดังนั้น หลักปฏิบัติที่ดีในสวนยางมาตรฐาน GAP จะได้น้ำยางสด สะอาด ไม่มีสิ่งปนเปื้อนใด ๆ การปฏิบัติตามคำแนะนำจะสามารถผลิตยางเครปบางที่มีคุณภาพได้ตรงตามมาตรฐาน หากเกษตรกร กลุ่มเกษตรกร สถาบันเกษตรกร หรือผู้ประกอบการยาง สนใจจะผลิตยางเครปบาง จนได้รับการรับรองมาตรฐาน GMP สามารถติดต่อได้ที่ศูนย์บริการทดสอบรับรองภาคใต้ ฝ่ายวิจัยและพัฒนาอุตสาหกรรมยาง โทรศัพท์ 074

894307 ศูนย์วิจัยยางบุรีรัมย์ สถาบันวิจัยยาง โทรศัพท์ 08 9584 8518 หรือศูนย์วิจัยยางฉะเชิงเทรา
โทรศัพท์ 038 36225-6 ได้ในเวลาราชการ